

Затверджую:

проректор з наукової роботи
Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова
Г. М. Торбін

"15"

2020 року

ВИСНОВОК

засідання структурного підрозділу
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу та диригування
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
призначеного рішенням засідання вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова від 18 грудня 2020 р.
(Витяг з протоколу № 5),
для проведення попередньої експертизи дисертації
Ляо Бінь на тему:

“Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах
позашкільної мистецької освіти”
на здобуття ступеня вищої освіти
доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Щолокова О.П.

1. ПРИСУТНІ: Викладачі: завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Козир А. В.
(головуюча на засіданні кафедри), д. пед. н., проф. Зайцева
А. В., д. пед. н., проф. Комаровська О. А., д. пед. н.,
проф. Падалка Г. М., д. пед. н., проф. Проворова Е. М.,
д. пед. н., проф. Щолокова О. П., проф. Деркач В.Ф., к. пед.
н., доц. Гризоглазова Т. І., к. пед. н., доц. Кузнецова О. В., к.
пед. н., доц. Паньків Л. І., к. пед. н., доц. Топчієва І. О., к.
пед. н., доц. Хоружа О. В., к. пед. н., доц. Чинчева Л. В., к.
пед. н. Голубицька Н.О., к. пед. н. Гусаченко О. П.

Аспіранти: Ляо Бінь

Докторанти: Мудролюбова І. О.

Секретар: Борова Т. М.

2. СЛУХАЛИ: Висновок рецензентів доктора педагогічних наук, професора доктора педагогічних наук, професора Комаровської Оксани Анатоліївни, кандидата педагогічних наук, доцента Паньків Людмили Іванівни про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Ляо Бінь на тему: “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти”, призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова від 18 грудня 2020 р. (Витяг з протоколу № 5) для проведення попередньої експертизи дисертації, поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Науковий керівник – д. пед. н., професор Щолокова О.П. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 10 від 27 квітня 2017 р.) .

2.1. Дисертантка Ляо Бінь

Повідомила про основний зміст, концептуальні положення та наукові результати дисертаційної роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” підтверджується сучасною стратегією розвитку художньої освіти України і Китаю, в рамках якої особливого значення набуває питання формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти.

Важливість проблеми дослідження посилюється низкою суперечностей, що виникають в сучасній музично-педагогічній практиці між:

- суспільною потребою у формуванні музично-естетичної компетентності учнів підліткового віку і недостатньо реалізованими в даному аспекті потенційними можливостями установ позашкільної мистецької освіти;

- потребою в оновленні змісту фортепіанного навчання на основі компетентнісного підходу і традиційними методиками, які переважають в цих навчальних закладах;

- придбанням в період навчання підлітків в установах позашкільної мистецької освіти знань, умінь і навичок і усвідомленням ними необхідності формування музично-естетичної компетентності.

Питання музично-естетичного розвитку учнів в різні часи привертало увагу таких відомих музикантів-педагогів як А.Вахнянин, В.Верховинець, Д.Кабалевський, З.Кодай, М.Леонтович, Мю Пейянь, К.Орф, П.Сокальський Сун Джуан, Хень Пейчунь та ін.; представників письменництва (В.Антонович, Л.Українка, І.Франко, Т.Шевченко та ін.) та освітянства (М.Драгоманов,

П.Житецький, С.Миропольський, С.Русова, К.Ушинський та ін.). В наш час теоретико-методологічна складова музично-естетичного розвитку учнів підліткового віку представлена в дослідженнях А.Козир, Н.Миропольської, Г.Падалки, Л.Паньків, О.Ростовського, О.Рудницької, Л.Хлебнікової, Г.Шевченко, О.Щолокової та ін.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності методики формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти.

Об'єкт дослідження - фортепіанне навчання підлітків в установах позашкільної мистецької освіти.

Предмет дослідження - методика формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти.

Завдання дослідження:

- з'ясувати сутність поняття «компетентність» і розкрити зміст поняття «музично-естетична компетентність підлітків», визначити структурні компоненти, критерії, показники та рівні її сформованості;

- теоретично обґрунтувати педагогічні умови та принципи формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти;

- спроектувати структурно-функціональну модель формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти;

- розробити і експериментально перевірити методику формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти.

Згідно першого завдання з'ясовано сутність ключових і похідних понять дослідження, визначено особливості формування музично-естетичної компетентності підлітків, обґрунтована унікальність і цінність позашкільної художнього навчання, виявлені фактори, що сприяють успішності формування у підлітків музично-естетичної компетентності.

Розробка наукових джерел щодо визначення сутності музично-естетичної компетентності підлітків дозволила розглядати її як динамічну комбінацію придбаних і засвоєних музично-естетичних знань, умінь, якостей і цінностей, які підлітки здатні успішно реалізовувати в процесі навчальної, позанавчальної та майбутньої професійної діяльності.

Обґрунтовано структуру музично-естетичної компетентності підлітків, яка становить єдність таких компонентів: мотиваційно-цільовий - містить мотиви, потреби і прагнення, що впливають на ефективність фортепіанного навчання в цілому і отримання музично-естетичної компетентності зокрема. Важливим елементом цього компонента є усвідомлені внутрішні мотиви, які визначають цілі навчання, шляхи музично-естетичного зростання, стимулюють підлітків на активні дії; комунікативно-емоційний компонент включає емоції, почуття, художню комунікацію, яка виражена в образних порівняннях, зіставленнях, образних характеристиках художнього задуму твору; ціннісно-інтелектуальний компонент містить художні цінності, музично-естетичну інформацію, музично-теоретичні знання. Відповідно до цих компонентами розроблені критерії, показники і рівні сформованості зазначених якостей.

Згідно другого завдання дослідження обґрунтовано педагогічні умови, які забезпечують успішність формування музично-естетичної компетентності підлітків: створення в установах позашкільної мистецької освіти художньо-естетичного середовища, розвиток у підлітків здатності до повноцінного сприйняття музичних творів, оволодіння дітьми навичками художньої інтерпретації музичних творів, постійне оновлення музично-інтонаційного словника, вивчення в процесі навчання фортепіанної музики для дітей.

Представлені основні методологічні підходи (міждисциплінарний, акмеологічний, гендерний, жанрово-стильової та компетентнісний), розроблені спеціальні принципи формування музично-естетичної компетентності підлітків, а саме: принцип ідеального і еталонного в музичному мистецтві; принцип культурної самоідентифікації; принцип міжкультурного діалогу; принцип творчого універсалізму.

Відповідно до третьої задачі дослідження спроектована структурно-функціональна модель формування музично-естетичної компетентності підлітків, яка послідовно відтворює безперервність і етапність формування у підлітків позначеного якості. У структурі виділені методологічний, змістовий, методичний та контрольний-результативний блоки. Основними функціями моделі визнані: аксіологічна, адаптивна, компенсаторна, креативна, регулятивна, передача культурної спадщини людства.

Згідно четвертої задачі дослідження розроблено й експериментально перевірено авторська поетапна методика формування музично-естетичної компетентності підлітків в установах позашкільної мистецької освіти, яка реалізується протягом трьох етапів: організаційно-орієнтаційного, інтелектуально-поглиблюючого, творчо-збагачувального.

На першому (організаційно-орієнтаційному) етапі використовувалися проблемно-пізнавальні завдання, творчо пізнавальні вправи, в яких використовувалися фортепіанні твори (І.Шамо, В.Кирейка, В.Барвінського, Чжан Чао), а також твори живопису українських та китайських митців (О.Кокошка, Ма Юань, Лі Кежань, Чжао Менфу, М.Приймаченко, Ф. Красицького, О.Мурашко) інтерактивні ігри «Склади літературне оповідання», «Уяви, що ти художник», «Інтерв'ю»), круглий стіл «Музично-естетична середовище», бесіда «Краса навколо нас»; методи музично-естетичного навіювання, музично-естетичного оцінювання, ескізного ознайомлення з творами мистецтва.

На другому (інтелектуально-поглиблюючому) етапі були використані методи - музично-естетичного узагальнення і музично-естетичного порівняння, виконавської демонстрації і попереднього ознайомлення, передбачено використання творчо-пізнавальних і проблемно-пошукових завдань, вивчення і порівняння фортепіанних циклів Чжан Чао «Китайська фортепіанна мрія» і Сильвестрова «Кітч-музика для фортепіано». Під час проблемно-пізнавальної лекції «Фольклор - це народна творчість» акцентувалася роль українських (М.Лисенка, К.Стеценка, Ф.Колесси, Я.Степового, С.Людкевича, М.Леонтовича) та китайських (Хуан Цзи, Чень Тяньхе, Дзян Динсянь, Хе Людін, Лю Шелін, Тан Сялін, Чжан Дін, Цянь Женькан) музичних діячів в популяризації народної пісні.

На третьому (творчо-збагачувальному) етапі використовувалися дискусійні, творчі, ілюстративні, наочно-слухові методи, проблемно-пошукові форми

навчання. На цьому етапі використовувалися твори І.С.Баха, Й.Брамса, П.Хіндемита, М.Регера, Д.Шостаковича, Хуан Цзи, Чень Мінчжі, зверталася увага на філософі-естетичні засади їх творів.

На круглому столі, присвяченому проблемам інтерпретації з підлітками обговорювалися особливості та завдання виконавської інтерпретації, визначалися переваги і особливості різних редакційних і інтерпретаторській версій, в тому числі голосних інвенцій І.С.Баха у виконанні на фортепіано (Г.Гульд, Т.Николаєва, В.Гізегінг, П.Бартон) та клавесині (В.Ландовська, Х.Вальх, П.Ватгорн).

На заключному етапі експерименту було виявлено статистично достовірну динаміку зростання рівня музично-естетичної компетентності підлітків в експериментальній групі в порівнянні з контрольною. Динамічні характеристики в експериментальній групі мають такий вигляд: на високому рівні відбулися зміни в ЕГ (зросли від 9,1% до 42,9%, в КГ 9,1 до 27,8%), в ЕГ на низькому зменшилися від 56,6% до 21,2%, в КГ від 56,5 до 30,6%.

Результати педагогічного експерименту дають підставу вважати, що вихідні теоретичні положення вірні, мета досягнута, поставлені завдання вирішені.

2.2. Запитання до дисертантки Ляо Бінь та відповіді на них.

Завідувачка кафедри доктор педагогічних наук, професор Козир А. В. Шановна Ляо Бінь! Розкрийте, будь-ласка, сутність принципу культурної самоідентифікації?

Ляо Бінь Дякую за запитання. Принцип культурної самоідентифікації передбачає усвідомлене прийняття підлітками культурного світогляду, художньо-образного світу, ціннісних орієнтацій, виконавських норм, музичної мови власного народу і їх збереження в культурному середовищі іншої країни.

Кандидат педагогічних наук, доцент Гризоглазова Т. І. Шановна Ляо Бінь! Обґрунтуйте критерії, за якими визначався рівень сформованості музично-естетичної компетентності підлітків?

Ляо Бінь Дякую за запитання. Відповідно до виділених структурними компонентами музично-естетичної компетентності підлітків мотиваційний критерій відображає рівень сформованості мотивації до оволодіння дітьми музично-естетичними знаннями, потреб на пізнання, сприйняття і вивчення музичного мистецтва, спрямованість особистісних переваг на оволодіння художньою інформацією. Комунікативний критерій відображає рівень оволодіння дітьми навичками комунікативної взаємодії, володіння емоціями під час спілкування з творами мистецтва і в процесі навчальних занять. Інтелектуальний критерій відображає рівень обізнаності в галузі музичного мистецтва, рівень музично-пізнавальних здібностей та інтелектуальних умінь, здатність до жанрово-стильового втілення інтерпретаційних задумів, творчої оцінки музичних явищ на основі прийнятої в суспільстві системи цінностей.

Доктор педагогічних наук, професор Падалка Г. М. Шановна дисертантко! Якими методиками Ви користувалися для з'ясування рівня сформованості музично-естетичної компетентності підлітків?

Ляо Бінь Дякую за запитання. Для визначення рівня сформованості музично-естетичної компетентності підлітків ми використовували опитування та анкетування викладачів закладів позашкільної мистецької освіти, анкетування учнів, які стосувалися мотивів навчання, музичних інтересів і переваг; опитувальний лист для виявлення рівня емоційної чутливості учнів; ранжирування значущих для підлітків знань; створення мотиваційного портрета; методику В.Сінявського-Б.Федорішіна (виявлення здатності підлітків до діалогічного спілкування); методику М.Рокича (виявлення ціннісних орієнтацій) різні діагностичні завдання.

Кандидат педагогічних наук, доцент Хоружа О. В. Т. І. Шановна Ляо Бінь! Як Ви реалізували виділені в дослідженні педагогічні умови?

Ляо Бінь Дякую за запитання. Визначені нами педагогічні умови реалізувалися поступово на кожному з етапів авторської методики.

Доктор педагогічних наук, професор Проворова Є. М. Шановна Ляо Бінь! Обґрунтуйте методологічну основу Вашого дослідження?

Ляо Бінь Дякую за питання. Методологічні основи дослідження включають такі підходи: міждисциплінарний - опора на позитивні мотиви навчальної діяльності підлітків і розвивальний потенціал музичних дисциплін, основним завданням яких є проектування музично-естетичного розвитку і саморозвитку підлітків; акмеологічний - визначає музично-естетичну компетентність підлітків відповідно до їх акмеологічної характеристики, оскільки саме такий учень здатний досягати високих результатів у вивченні й популяризації музичних творів; гедоністичний - допомагає підліткам зберегти інтерес і захоплення музичним мистецтвом протягом всього процесу навчання і досягти такого рівня задоволення, який буде сприяти бажанням працювати краще і результативніше; компетентнісний - визначає пріоритетність інтелектуального розвитку підлітків, максимального розкриття їх музично-естетичних здібностей, придбання музичних знань, умінь і навичок з метою отримання музично-естетичних компетентності; жанрово-стильовий - дозволяє виховувати підлітків на кращих зразках вітчизняного і світового музичного мистецтва.

Головуюча: Чи є ще запитання до здобувачки? (Немає). Дякуємо за відповіді.

3. ВИСТУПИЛИ:

Науковий керівник – д. пед. н., професор, завідувачка кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Щолокова О.П.

Дисертація Ляо Бінь “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” є самостійним і новаторським дослідженням, яке продовжує серію наукових праць, присвячених формуванню компетентностей особистості. Дана проблема останнім часом постійно обговорюється дослідниками у різних педагогічних напрямках. Вони відмічають, що в цілому компетентності мають спрямовуватися на пробудження й підтримку в людині творчого начала. В цій сфері важливого значення набуває музично-естетична компетентність, завдяки якій формуються інші компетентності особистості. Поєднання у понятті «музично-естетична компетентність» двох елементів «музична» і «естетична» виводить його не тільки у сферу мистецьких, а й загальножиттєвих та професійних понять. Такий широкий погляд на формування компетентнісної сфери учнів у позашкільних мистецьких закладах в процесі музичного навчання спрямовується дисертанткою на розробку необхідних педагогічних умов для ефективного формування досліджуваного феномену та відповідної методики.

Виділений аспект дисертаційної роботи Ляо Бінь опрацьований цілком самостійно, має важливе наукове значення, оскільки диктується вимогами українського суспільства до високого рівня музично-естетичної освіченості підлітків, значним освітнім потенціалом позашкільної освіти та орієнтацією сучасної мистецької науки і практики на впровадження інноваційних форм і методів навчання, необхідністю відновлення балансу між музично-естетичним розвитком особистості та її ставленням до матеріальних цінностей, розвитком свідомого ставлення підлітків до краси та досконалості класичного музичного мистецтва на тлі глобального захоплення музично-інформаційного простору популярною музикою низької художньої вартості. Особливої значущості означена проблема набуває саме в підлітковому віці – періоді, коли формуються ціннісні орієнтації, зростає самосвідомість, активізуються процеси самопізнання та прагнення до самореалізації, проходить становлення особистісних етико-естетичних поглядів і суджень.

Основний науковий результат виконаного дослідження становить теоретично визначена методика формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти та педагогічні умови її реалізації; сконструйована структурно-функціональна модель процесу формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти; *актуалізовані* принципи формування музично-естетичної компетентності підлітків; структурні компоненти, показники та рівні сформованості музично-естетичної компетентності.

Суттєвим також є те, що розглядаючи перспективи використання результатів дисертації авторка спрямовує їх на вектори української і китайської систем освіти. Разом з тим адаптація методики до інших національних систем може значно розширити географічний простір її використання. Серед музичного і загального мистецького матеріалу на різних етапах експериментального

дослідження цей принцип зіставлення (українського і китайського, європейського і китайського) проведений послідовно і доцільно, що заслуговує на увагу.

У роботі всі обчислення представлено у вигляді таблиць і рисунків, які надають одержаним результатам достовірності, точності й об'єктивності.

Висновки дисертації цілком відбивають отримані результати дослідження. Параметри актуальності, новизни, методології тощо, окреслені у вступі, є витриманими, що є свідченням обґрунтованості загальної концепції дисертаційної праці. Відповідність результатів роботи спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво) підтверджена репрезентативністю матеріалу та розробленою методикою для його опрацювання.

Спираючись на такі основні здобутки, є всі підстави стверджувати, що виконана дисертація є внеском у теорію і методику музичного навчання, практичне значення якої полягає у можливості формування музично-естетичної компетентності підлітків шляхом упровадження інноваційної авторської експериментальної методики, діагностичного інструментарію, тестових завдань для моніторингу знань учнів підліткового віку. Матеріали та висновки цього педагогічного дослідження можуть бути використані для удосконалення процесу фортепіанного навчання в закладах позашкільної мистецької освіти України і Китаю.

Теоретичні й практичні результати дисертаційного дослідження Ляо Бінь апробовано в достатній кількості публікацій у наукових фахових виданнях України та в періодичному виданні іншої держави, у тезах доповідей наукових конференцій різних рівнів.

Дисертація Ляо Бінь “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” є завершеною науковою працею, що відповідає вимогам п. 9-18 “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 року № 167” і може бути подана для проведення процедури рецензування у відповідному структурному підрозділі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Висновок рецензентів

доктора педагогічних наук, професора Комаровської Оксани Анатоліївни,
кандидата педагогічних наук, доцента Паньків Людмили Іванівни
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Ляо Бінь на тему “Формування музично-естетичної
компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти”,
призначених рішенням засідання вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова
від 18 грудня 2020 р. (Витяг з протоколу № 5) для проведення попередньої
експертизи дисертації, поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Дисертація Ляо Бінь “Методика формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” присвячена

розробці та реалізації методики формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти. Представлено системний аналіз музичного навчання підлітків у закладах позашкільної освіти, розроблено структурно-функціональну модель формування музично-естетичної компетентності підлітків, експериментально перевірено ефективність авторської методики формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти.

Актуальність теми дисертації зумовлена її зорієнтованістю на розвиток здібностей і талантів обдарованої учнівської молоді, на формування здатності учнів до естетичного переживання дійсності, ціннісного ставлення до музичного мистецтва, що характеризує культурно розвинену особистість.

Автором чітко структурований понятійний апарат, зокрема розведені дефініції на ключові («компетентність», «музично-естетична компетентність»), базові («музично-естетична діяльність», музично-естетичне виховання», «музично-естетичне сприйняття») та похідні («музично-естетичне середовище», «музично-естетичний досвід», «музично-естетичні уявлення», «музично-естетична оцінка»), що дозволило встановити логіку зв'язків між ними та достатньо структурувати розглянути сутність.

У цьому контексті й коректно визначена ключова дефініція - музично-естетична компетентність підлітків як динамічна комбінація набутих і засвоєних музично-естетичних знань, умінь, навичок, якостей та цінностей, які підлітки здатні успішно реалізовувати в процесі навчальної, поза навчальної та майбутньої професійної діяльності. У формулюванні підкреслено таку важливу ознаку компетентності сфери підлітків як динамічність, перспективність розвитку особистості в заданому векторі, а також спрямованість на реалізацію власних здобутків дітей. Авторка обґрунтовано розрізняє поняття «естетична компетентність» і «музична компетентність», розглядаючи другу як предметну стосовно першої.

Дослідження сутності і специфічних характеристик музично-естетичної компетентності дозволило автору трактувати дану дефініцію як «зумовлену впливом мистецтва динамічну комбінацію набутих і засвоєних музично-естетичних знань, умінь, навичок, якостей та цінностей, які підлітки здатні успішно реалізовувати в процесі навчальної, поза навчальної та майбутньої професійної діяльності», а також представити її *структуру* у єдності трьох компонентів: *мотиваційно-цільового* (мотиви, цілі, мету, конкретизовану в завданнях, потреби та прагнення, що впливають на ефективність фортепіанного навчання загалом й набуття музично-естетичної компетентності зокрема); *комунікативно-емоційного* (включає емоції, почуття, художню комунікацію, що виражена в образних порівняннях, співставленнях, образних характеристиках художнього задуму твору тощо); *ціннісно-інтелектуального* (вміщує мистецькі цінності, музично-естетичну інформацію, музично-теоретичні знання).

Відповідно до обраних структурних компонентів визначено критерії: мотиваційний, комунікативний, інтелектуальний та показники сформованості музично-естетичної компетентності. На основі критеріальних ознак та відповідних показників схарактеризовано творчий (високий), продуктивний (середній) та стартовий (низький) рівні сформованості музично-естетичної

компетентності, котрі можуть бути досягнені підлітками в процесі навчання в закладах позашкільної мистецької освіти.

Розроблено та експериментально перевірено авторську поетапну методику що ґрунтується на загально дидактичних, спеціальних та провідних принципах китайської філософії та включає наступні етапи: *організаційно-орієнтаційний* (націлений на формування позитивної мотивації підлітків до музично-естетичної діяльності та розширенні тезаурусу музичних знань); *інтелектуально-поглиблюючий* (спрямований на практичне освоєння музичних знань, наповнення музично-інтонаційного словника, розширення музично-естетичного світогляду, активізацію емоційних вражень); *творчо-збагачувальний* (скерований на розвиток здатності до жанрово-стильового втілення інтерпретаційних задумів, творчого оцінювання музичних явищ на основі прийнятої у суспільстві системи цінностей; вироблення вмінь емоційно-вольової регуляції концертних виступів, розвиток інтелекту і музикальності). Визначено і обґрунтовано педагогічні умови реалізації даної методики: створення у закладах позашкільної мистецької освіти художньо-естетичного середовища, розвиток у підлітків здатності до повноцінного сприйняття музичних творів, оновлення музично-інтонаційного словника, вивчення в процесі навчання фортепіанної музики для дітей та юнацтва, оволодіння навичками художньої інтерпретації музичних творів, формування музично-естетичного світогляду.

Наукова новизна й теоретичне значення одержаних результатів полягають у тому, що вперше: *теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено* методику формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти та педагогічні умови її реалізації; *розроблено* структурно-функціональну модель процесу формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти, що засновується на принципах міжкультурного діалогу, творчого універсалізму, культурної самоідентифікації. ідеального та еталонного в музичному мистецтві)

уточнено сутність поняття «музично-естетична компетентність підлітків» та *конкретизовано* його структуру; визначено критерії, показники та рівні сформованості музично-естетичної компетентності підлітків.

подальшого розвитку дістали положення щодо удосконалення форм та методів фортепіанного навчання підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти в контексті формування музично-естетичної компетентності.

Практичне значення має представлений авторський підхід щодо формування музично-естетичної компетентності підлітків шляхом упровадження інноваційної авторської експериментальної методики, діагностичного інструментарію, тестових завдань для моніторингу знань учнів підліткового віку. В окресленні перспективи використання результатів дисертації авторка чітко визначає вектори української і китайської системи освіти, що може мати широкий географічний вектор з адаптацією до специфічних умов різних національних систем. Серед музичного, загально мистецького матеріалу, у змісті творчих завдань на різних етапах експериментального дослідження цей принцип зіставлення (українського і китайського, європейського і китайського) проведений і послідовно і доказово. Матеріали та висновки цього педагогічного дослідження

можуть бути використані для удосконалення процесу фортепіанного навчання в закладах позашкільної мистецької освіти України і Китаю

Обґрунтованість і достовірність основних положень і висновків дисертації забезпечено критичним аналізом достатньої кількості використаних джерел, коректним застосуванням методів і прийомів аналізу, за допомогою яких опрацьовано належний обсяг фактичного матеріалу, а також численністю рисунків і таблиць, представлених у тексті дисертації та у додатках.

Результати дослідження повною мірою відображені у 8 публікаціях авторки, з яких 3 надруковано у наукових фахових виданнях України, 4 – у періодичному виданні інших держав, 1 – в інших видань, а також у матеріалах доповідей наукових конференцій.

Дисертація Ляо Бінь “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” є цілісним завершеним дослідженням, яке відповідає вимогам “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуюча на засіданні кафедри завідувачка кафедри д. пед. н., проф. Козир А.В. підсумувала, що обидва рецензенти були одностайні в позитивній оцінці дисертаційного дослідження Ляо Бінь, її відповідності “Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167.

4. УХВАЛИЛИ: Наукову доповідь Ляо Бінь, в якій висвітлено основні наукові результати дисертаційної роботи, взяти до уваги.

Прийняти такі **ВИСНОВКИ** щодо дисертаційної роботи Ляо Бінь на тему: “Формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти”. Тему дисертаційної роботи затверджено на засіданні вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 10 від 27 квітня 2017 року).

4.1. Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена її зорієнтованістю на дослідження особливостей розвитку здібностей і талантів обдарованої учнівської молоді, на формування здатності підлітків до естетичного переживання дійсності, ціннісного ставлення до музичного мистецтва, що характеризує культурно розвинену особистість, де найбільш значимою залишається роль музично-естетичних впливів на формування компетентнісної сфери особистості у цілісно-системному вимірі, зокрема у плані складових музично-естетичної компетентності підлітків, що потребує ґрунтового дослідження.

4.2. Предметом дослідження є методика формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти, визначення структурних компонентів, критеріїв, показників та рівнів її сформованості;

обґрунтування педагогічних умов та принципі формування музично-естетично компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти; спроектування структурно-функціональної моделі формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти; розробці та експериментальній перевірці методики формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що в роботі що вперше: *теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено* методику формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти та педагогічні умови її реалізації; *розроблено* структурно-функціональну модель процесу формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти, що ґрунтується на принципах міжкультурного діалогу, творчого універсалізму, культурної самоідентифікації, ідеального та еталонного в музичному мистецтві)

уточнено сутність поняття «музично-естетична компетентність підлітків» та *конкретизовано* його структуру; визначено критерії, показники та рівні сформованості музично-естетичної компетентності підлітків.

подальшого розвитку дістали положення щодо удосконалення форм та методів фортепіанного навчання підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти в контексті формування музично-естетичної компетентності.

На захист винесено такі положення:

1. Музично-естетична компетентність є особливим різновидом компетентності, котра охоплює всі види музично-естетичної діяльності підлітків. Враховуючи специфіку навчання в закладах позашкільної мистецької освіти з'ясовано, що формування музично-естетичної компетентності відбувається поступово, з набуттям музичних знань і вмінь, під впливом внутрішнього і зовнішнього середовища, набутого досвіду. Визначено компоненти музично-естетичної компетентності підлітків: мотиваційно-цільовий, комунікативно-емоційний та ціннісно-інтелектуальний; виділено відповідні критерії (мотиваційний, комунікативний, інтелектуальний) та рівні (високий, середній, низький), які забезпечують її повноцінне діагностування і розвиток в умовах навчального процесу в закладах позашкільної мистецької освіти.

2. Успішність формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти забезпечують педагогічні умови: створення художньо-естетичного середовища, розвитку у підлітків здатності до повноцінного сприйняття музичних творів, оволодіння навичками художньої інтерпретації музичних творів, постійне оновлення музично-інтонаційного словника, вивчення в процесі навчання фортепіанної музики для дітей та юнацтва. Спеціальними принципами формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти є: принцип ідеального та еталонного в музичному мистецтві; принцип культурної самоідентифікації; принцип міжкультурного діалогу; принцип творчого універсалізму.

3. Поліфункціональність моделі формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти визначається

основними функціями: аксіологічною, адаптивною, компенсаторною, креативною, регулятивною, передавання культурної спадщини людства; у структурі моделі формування музично-естетичної компетентності підлітків виокремлено методологічний, змістовий, методичний і контрольнорезультативний блоки.

4. Спільне функціонування всіх елементів у розробленій та експериментально перевіреній методиці формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти характеризується гармонійним поєднанням педагогічної взаємодії, об'єктивних і суб'єктивних факторів впливу на особистість, педагогічних умов, засобів, форм і методів навчання, загально-педагогічних та спеціальних принципів навчання та здійснюється впродовж трьох етапів: організаційно-орієнтаційного, інтелектуально-поглиблюючого, творчо-збагачувального.

5. Проведена апробація розробленої методики шляхом створення в закладах позашкільної мистецької освіти музично-естетичного середовища засвідчила, що в процесі фортепіанного навчання доцільно залучати підлітків до художньо-інтерпретаційної діяльності, використовувати під час навчання фортепіанну музику для дітей та юнацтва, що сприятиме оновленню музично-інтонаційного словника та повноцінному сприйняттю музичних творів. Порівняння динаміки сформованості мотиваційно-цільового, комунікативно-емоційного та ціннісно-інтелектуального компонентів виявило, що в ЕГ кількість підлітків, рівень музично-естетичної компетентності яких відповідає високому, зросла від 9,1% до 42,9%, разом з тим, збільшилась кількість учнів, віднесених до середнього рівня (від 34,3% до 35,9%), кількість учнів з низьким рівнем значно скоротилась (відповідно 56,6 % проти 21,2%).

6. Статистичний аналіз одержаних даних педагогічного експерименту підтвердив позитивний вплив запропонованої авторської методики на формування музично-естетичної компетентності підлітків в закладах позашкільної мистецької освіти.

Практичне значення одержаних результатів має представлений авторський підхід щодо формування музично-естетичної компетентності підлітків шляхом упровадження інноваційної авторської експериментальної методики, діагностичного інструментарію, тестових завдань для моніторингу знань учнів підліткового віку. Матеріали та висновки педагогічного дослідження можуть бути використані для удосконалення процесу фортепіанного навчання в закладах позашкільної мистецької освіти України і Китаю.

4.3. Дисертація Ляо Бінь є самостійною науковою роботою.

Опубліковані у фахових наукових виданнях праці достатньо повно відображають зміст дисертації.

Проблематику, теоретичні й практичні результати дисертаційного дослідження викладено в 8 публікаціях, серед них: 3 публікації у наукових фахових виданнях, 1 стаття у міжнародному науковому фаховому виданні, а

також матеріали 4 доповідей наукових конференцій.

1. Ляо Бінь. Особливості формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної освіти / Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова с.14. – Теорія і методика мистецької освіти, вип. 25(30). с.79-86, 2018

2. Ляо Бінь. Специфіка становлення фортепіанного навчання в Китаї/ Розвиток особистості дитини та учителя в сучасному освітньому просторі: досвід, проблеми та перспективи. Матеріали міжвузівської науково-практичної конференції, Хмельницький, 2019, с. 101-105.

3. Ляо Бінь. Фортепіанна музика для дітей як засіб формування музично-естетичної компетентності підлітків. Молодь і ринок. № 8(175) 2019 .С. 154-158.

4. Ляо Бінь. (2019) Музично-естетичне середовище як основа формування музично-естетичної компетентності підлітків. 3rd International scientific and practical conference. Publishing House “ACCENT”. с.259-265. Sofia, Bulgaria. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

5. Ляо Бінь. (2020) Моделювання процесу формування музично-естетичної компетентності підлітків. The 17 th International scientific and practical conference «SCIENCE, TRENDS AND PERSPECTIVES» (18-19 May, 2020). с.233-237. Tokyo, Japan. 432 p. <https://isg-konf.com/category/conference-archive/>

6. Ляо Бінь. (2020) Принципи формування музично-естетичної компетентності підлітків XVIII Міжнародна науково-практична конференція “MODERN SCIENCE, PRACTICE, SOCIETY”, 25-26 травня 2020 р.340-344. Бостон, США <https://isg-konf.com/category/conference-archive/>

7. Ляо Бінь. (2020) Компонентна структура музично-естетичної компетентності підлітків. XVI Міжнародна науково-практична конференція “PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF MODERN SCIENCE AND PRACTICE”, 11-12 травня 2020 р., с. 260-264. Грац, Австрія <https://isg-konf.com/category/conference-archive/>

8. Ляо Бінь. Музично-естетична компетентність учнів спеціалізованих закладів як педагогічна проблема. Актуальні проблеми музичної освіти та виховання. Зб. наук.праць, вип. 4. Вінниця, 2018. с. 136-139.

Слід уважати, що дисертаційна робота Ляо Бінь є достатньою мірою апробованою.

Результати дисертації були апробовані на *дев'ятьох* наукових конференціях, серед яких – *п'ять* міжнародних, а саме: «Мистецтво у нелінійному просторі, (Тернопіль, 2018); XX Міжнародна науково-практична конференція «Ukr. «ЕРТА» (Харків-Київ, 2017); Мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.П. Рудницької (Київ, 2017); II мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.Я. Ростовського «Мистецька освіта України: проблеми теорії і практики» (Ніжин, 2018); Мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О.П. Рудницької (Київ, 2017); *чотири* – Всеукраїнські науково-практичних конференціях: «Проблеми музично-естетичного виховання учнів мистецьких закладів освіти» (Київ, 2020); «Актуальні проблеми музичної освіти та виховання» (Вінниця, 2018, 2019, 2020).

4.4. Уважати, що дисертація Ляо Бінь “Методика формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” є завершеним самостійним дослідженням, яке відповідає постанові “Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167 і може бути подане до розгляду у спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Виходячи з наведеного вище, кафедра з теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова затверджує цей висновок і рекомендує дисертацію Ляо Бінь на тему: “Методика формування музично-естетичної компетентності підлітків у закладах позашкільної мистецької освіти” (науковий керівник – д. пед. н., професор, завідувачка кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського НПУ імені М.П. Драгоманова Щолокова О. П.), подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (музичне мистецтво), до розгляду у спеціалізованій вченій раді.

Рішення прийняте одногосно.

Головуюча на засіданні кафедри
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та методики музичної освіти,
хорового співу і диригування

Козир А.В.

Секретар кафедри

Борова Т.М.